တုဒေးစာအုပ်တိုက်

100 QUESTIONS & ANSWERS

သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာ

မေး–ဖြေ ၁၀၀

ဒေါက်တာမာမာဆွေ

သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာ ဘာကြောင့်ဖြစ်ရသလဲ။

.....

သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာနဲ့ HIV ဘယ်လို ဆက်နွှယ်သလဲ။

.....

ဒီရောဂါဖြစ်ပြီဆိုရင် အသက်ဘယ်လောက် ဆက်ရှင်မလဲ။

.....

သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာအတွက် ကုသနည်းများ။

.....

သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာနှင့် လိင်ဆက်ဆံမှုဆိုင်ရာ ပြဿနာ

ထုတ်ဝေသူအမှာ

အမျိုးသမီးတွေ အဖြစ်များ လေ့ရှိတဲ့ ကင်ဆာတွေထဲမှာ သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာ ကလည်း တစ်ခုအပါအဝင် ဖြစ်ပါတယ်။ အများအားဖြင့် အသက် ၁၈ နှစ်နဲ့ အထက် အိမ်ထောင်ရှိသူအမျိုးသမီးတွေမှာ ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာက ကင်ဆာ အဆင့်မရောက်ခင်မှာ ကတည်းက ရှာဖွေစစ်ဆေးကြည့်လို့ ရသလို သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာ ဖြစ်နေပြီဆိုရင်လည်း ရောဂါကို ရှာဖွေတွေ့ရှိနိုင်တဲ့ အတွက် ခွဲစိတ်ကုသမယ်ဆိုရင် အချိန်မီ ပါတယ်။ မခွဲစိတ်ချင်သူတွေအတွက်လည်း အခြားသောကုသနည်းတွေ ရှိနေပါသေးတယ်။

ဒါပေမဲ့ ရောဂါကုတာနောက်ကျမယ် ဆိုရင်တော့ ရောဂါပိုမိုပြင်းထန် လာပြီး လူနာကို အသက်တိုစေနိုင်ပါတယ်။ ရောဂါတိုးနေတုန်းခွဲစိတ်ရင်လည်း အခြေအနေပို ဆိုးသွားနိုင်ပါတယ်။ သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာက ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ရောဂါဆိုပေမယ့် အချို့သူတွေက အသက်ရှင်နေထိုင်နိုင်ကြပြီဖြစ်သလို အချို့ဆို ရောဂါလုံးဝပျောက်ကင်းသွားကြပါပြီ။ ဒါကြောင့် သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အသိ ပညာတွေကို ကြွယ်ဝစွာသိနေဖို့ လိုပါတယ်။ ဒီစာအ ုပ ်မ ၂၁ အမျိုးသမီးတိုင်း သိသင့်သိထိုက်တဲ့ သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာအကြောင်းကို ပြည့်စုံအောင် ဖော်ပြထားတဲ့ အတွက် စောစီးစွာ ရောဂါရှာဖွေနိုင်အောင်၊ မဖြစ်ခင် ကြိုတင်ကာကွယ်နိုင်အောင် အစီအစဉ်လေးတွေ ထား နိုင်လာစေပါတယ်။

သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာမဖြစ်မီ ကာကွယ်ဖို့ နည်းလမ်းကောင်းတွေ၊ သားအိမ် ခေါင်းကင်ဆာဖြစ်နေစဉ်ကုသနည်းတွေနဲ့ ရောဂါကုသပြီးတဲ့ အခြေအနေတွေမှာ လိုက်လျော ညီထွေဖြစ်အောင် နေထိုင်သင့်တဲ့ အကြောင်းအရာတွေအပြင် သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာ ရောဂါဖြစ်ပြီးနောက် ရင်သွေးမွေးဖွားလိုတဲ့ အခါ ဆောင်ရန်၊ ရှောင်ရန်တွေနဲ့ အခြား မျိုးပွားခြင်းဆိုင်ရာ ကင်ဆာရောဂါတွေရဲ့ ဖြစ်လေ့ရှိတဲ့ အခြေအနေတွေကို ပါ ဖော်ပြထားပါ တယ်။ ဒါ့ကြောင့် အမျိုးသမီးတိုင်း ဆေးတွေရဲ့ ကောင်းကျိုးဆိုးပြစ်တွေကို ကိုယ်တိုင်နားလည် သိရှိ လာပြီး ကျန်းမာရေးနဲ့ ညီညွတ်တဲ့ နည်းလမ်းကို ရွေးချယ်နိုင်စေရန် ရည်ရွယ်၍ ထုတ်ဝေ လိုက်ရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

တူဒေးစာအုပ်တိုက်

နိဒါန်း

အမျိုးသမီးမျိုးပွားလမ်းကြောင်းဆိုင်ရာ ကင်ဆာရောဂါများ အနက် သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာ ရောဂါဟာ ခွဲစိတ်ဖို့ မလိုဘဲ ဆေးဝါးကုထုံးနဲ့ တင် ကုသလို့ ရနိုင်တဲ့ ၊ အောင်မြင်စွာကုသနိုင်တဲ့ ကင်ဆာရောဂါတစ်မျိုးဖြစ်လာခဲ့ပါပြီ။ Pap Test ကို သုံးပြီးရောဂါကို စောစီးစွာရှာဖွေ နိုင်တဲ့ အပြင် ကုသလို့ လည်း ပျောက်ကင်းပါတယ်။ ကင်ဆာရောဂါ အမြစ်တွယ်နေပြီဆိုတဲ့ အဆင့်ရောက်ပြီဆိုရင်တောင် ကင်ဆာဆေးသွင်းကုသနည်းနဲ့ ဓာတ်ကင်ကုသနည်းနှစ်မျိုး ပေါင်းကုသခြင်းဖြင့် ပျောက်ကင်းအောင်ကုနိုင်လိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်ရပါတယ်။ ခုဆိုရင် ကာကွယ်ဆေးထိုးပြီးကာကွယ်နိုင်တော့မယ်လို့ တောင် ကြိုးပမ်းနေပါပြီ။ သားအိမ်ခေါင်းကင် ဆာဖြစ်လာစေမယ့် ဗိုင်းရပ်စ်ပိုးကို ကာကွယ်ဆေးထိုးခြင်းဖြင့် ရောဂါဖြစ်မလာအောင်တား နိုင်လိမ့်မယ်လို့ မျှော်မှန်းပါတယ်။ အမျိုးသမီးတွေအတွက် ရောဂါရှာဖွေဖို့ ၊ ရောဂါဖြစ်နေ မလား စိုးရိမ်ဖို့ ဆိုတာတွေ သိသိသာသာလျော့ကျသွားစေမှာ ပါ။

သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာရောဂါ ရှိ မရှိ စစ်ဆေးကြည့်တယ်ဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး သားအိမ်ခေါင်းဆဲလ်များ ရဲ့ အပြောင်းအလဲရှိမှု၊ ပုံမှန် ရှိ မရှိ စသည် ကိုလေ့လာကြည့်တာမို့ ဒွိဟစိတ်တွေနဲ့ ရှုပ်နေတာပါ။ လူနာအချို့ရဲ့ စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်အဖြေဟာ လူနာကိုရော၊ ဆရာဝန်ကိုတောင် သုံးဖြတ်ရခက်ခဲစေပါတယ်။ ဆေးကုထုံးတွေကလည်း များ လွန်းတာမို့ ပိုမိုရှုပ်ထွေးစေတာပါပဲ။ ဒီစာအုပ်ထဲမှာ အဓိကထားဆွေးနွေးထား

တာက အဲဒီလို စစ် ဆေးကြည့်လိုက်လို့ သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာ အလား အလာရှိသူ၊ သို့မဟုတ် သားအိမ် ခေါင်းကင်ဆာရှိသူလို့ အဖြေထွက်လာ သူများ နဲ့ မိသားစုဝင်များ အတွက် အမေးအဖြေပေါင်း တစ်ရာကို ဆွေး နွေးထားပါတယ်။

အရောဂါရှာဖွေကုသခြင်းအပိုင်းနဲ့ သက်ဆိုင်တဲ့ ဆေးဝါးကုသမှု အမြင်၊ ခွဲစိတ်ကုသ မှုရဲ့ အမြင်၊ စိတ်ပိုင်းလူမှုရေးပိုင်းဆိုင်ရာအမြင် စ တဲ့ သုံးဘက်မြင်ရှုထောင့်ကနေ ဆွေးနွေး ထားပါတယ်။ ဒီစာအုပ်ရေးရခြင်းရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကိုက ကင်ဆာရောဂါနဲ့ ရင်ဆိုင်တွေ့ကြုံတဲ့ အမျိုးသမီးတိုင်းအတွက် ဘယ်လိုစမ်းသပ်စစ်ဆေးပြီး ဘယ်လိုနည်းတွေနဲ့ ကုသနိုင်တယ် ဆိုတာ ကို အမြင်အမျိုးမျိုးနဲ့ အဖက်ဖက်ကလေ့လာနိုင်အောင် ကူညီချင်တာပါ။ တစ်နည်း အားဖြင့်ပြောရရင်တော့ အသက်ရှင်နေထိုင်နိုင်ရေးအတွက် အကြံပေးချင်တာပါ။ အမျိုးသမီးများ အသက်ရှည်စွာနေထိုင်ရရေးအတွ က်လို့ ဆိုရင်လည်း မမှားပါဘူး။ "မှန်ကန်တဲ့ ကျန်းမာရေးအသိရှိခြင်းဖြ င့် အမျိုးသမီးတစ်ရပ်လုံးကို သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာရောဂါ အပေါ် အင် တိုက်အားတိုက်ကျော်လွှားနိုင်ကြစေဖို့ အားပေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါကြော င်း"လို့ ပြောပါရစေ။

Don S. Dizon, MD
Michael L.Krychman, MD
Paul A.DiSilvestro, MD

အပိုင်း (၁)
အခြေခံသိမှတ်ဖွယ်ရာများ

*** သားအိမ်ခေါင်းဆိုတာ ဘယ်နေရာမှာ ရှိသလဲ၊ သူ့တာဝန်က ဘာတွေလဲ။**

*** သားအိမ်ခေါင်းရဲ့ တာဝန်ဝတ္တရားတွေက ဘာတွေရှိသလဲ။**

*** ကင်ဆာရောဂါဆိုတာ ဘာလဲ။**

*** ကင်ဆာရောဂါဆိုတာ ကူးစက်တတ်သလား။ စတဲ့ အချက်များ အပါအဝင် .....**

(၁) သားအိမ်ခေါင်းဆိုတာ ဘယ်နေရာမှာ ရှိသလဲ၊ သူ့တာဝန်က ဘာတွေလဲ။

ဒီအချက်ကတော့ အရင်ဆုံးသိထားရမယ့် အခြေခံအချက်အမှန်ပါပဲ။ သားဥအိမ်၊ သားဥပြွန်နဲ့ သားအိမ်ဆိုတဲ့ အမျိုးသမီးတစ်ဦးရဲ့ မျိုးပွားအင်္ဂါတွေဟာ ဝမ်းဗိုက်ခေါင်းအတွင်းမှာ ရှိကြတာမို့ အပြင်လောက နဲ့ ဆက်သွယ်ဖို့ လမ်းကြောင်းလိုနေတယ်လေ။ သားအိမ် ခေါင်းဆိုတာက အဲဒီဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းအဖြစ် တာဝန်ယူတဲ့ သားအိမ်ရဲ့ အစိတ်အပိုင်းဝင်အင်္ဂါတစ်ခု ပေါ့။ သူကနေတစ်ဆင့် မွေးလမ်းကြောင်းကို ရောက်ရှိကာ ခန္ဓာပြင်ပမှာ ရှိတဲ့ အမျိုးသမီးကိုယ်အင်္ဂါနဲ့ ဆက်သွယ်ပေးတယ်လေ။ ဒါကြောင့် အမျိုးသမီးမျိုးပွားမှုဆိုင် ရာစမ်းသပ်တဲ့ အခါ မြင်တွေ့ရတဲ့ အပိုင်းပဲပေါ့။ မွေးလမ်းကြောင်းနဲ့ ဆက်တဲ့ အပေါက်ဝ နေရာကို အပြင်ပေါက် (External OS) လို့ ခေါ်ပါတယ်။ သားအိမ် ခေါင်း

ရဲ့ အပေါ်ပိုင်းထိပ်ဝ၊ အပေါက်ကိုတော့ အတွင်း ပေါက် (Internal OS) လို့ ခေါ်ပါတယ်။ အဲဒီအပေါက် နှစ်ခုကြားက လမ်းကြောင်းပြွန် တစ်လျှောက်ကိုတော့ သားအိမ်ခေါင်းအတွင်းလမ်းကြောင်း (Endocervical Canal) လို့ ခေါ်နိုင်ပါတယ်။ Pap Test လို့ ခေါ်တဲ့ ရောဂါစစ်ဆေးမှုအတွက် အသားစနမူနာယူတဲ့ အခါ အဲဒီလမ်းကြောင်းကနေယူရတာဖြစ်ပါတယ်။ (ပုံ-၁ မှာ သားဥအိမ်၊ သားဥပြွန်နဲ့ သားအိမ်စသည့် ကိုယ်တွင်းမျိုးပွားအင်္ဂါတွေကို ဖော်ပြထားပါတယ်။

သားအိမ်ခေါင်းရဲ့ တာဝန်ကတော့ သားအိမ် အတွင်းသို့အပြင်နဲ့ ဆက်သွယ်ဖို့ အတွက် အဝင်အထွက်လမ်းကြောင်းအဖြစ်တာဝန်ယူရတာဖြစ်ပါတယ်။ သွေး မဆုံးမချင်း ရာသီသွေးပုံမှန်ဆင်းလာခြင်းဟာ သား အိမ်မှ သွေးများ သားအိမ်ခေါင်းပြွန်ချောင်းကတစ်ဆင့် စီးထွက်လာတာဖြစ်ပါတယ်။ သန္ဓေသားဖြစ်လာမယ့် ဖခင်ရဲ့ သုတ်ပိုးငယ်ဟာ မိခင်ရဲ့ သားအိမ်ထဲကို ဒီသား အိမ်ခေါင်းပြွန်ချောင်းကနေ ဝင်သွားခဲ့တာပဲဖြစ်ပါ တယ်။ ကလေးမွေးဖွားတဲ့ အချိန်မှာ လည်း သန္ဓေသား ငယ်ပြင်ပလော ကကိုထွက်လာစေတဲ့ လမ်းကြောင်းဆို ရင်လည်း ဒီသားအိမ်ခေါင်းပြွန်လမ်းကြောင်းပါပဲ။ နဂိုလမ်းကြောင်းကျဉ်းကျဉ်းလေးဟာ ကလေးထွက်နိုင် အောင် လမ်းကြောင်းကျယ်ပေးနိုင်စွမ်းလည်း ရှိပါတယ်။

သားအိမ်ခေါင်းနံရံကနေ အကျိအချွဲများ ထုတ် လုပ်ပါတယ်။ ဒီအကျိအချွဲများ ဟာ သားအိမ်၊ သားဥပြွန်၊ သားဥအိမ်တို့ ဆီကိုရောဂါပိုးတွေ ရောက်မသွား အောင်၊ မွေးလမ်းကြောင်းအတွင်းကို ရောဂါပိုးမဝင် အောင် တားဆီးပေးပါတယ်။ ရာသီစက်မွေတာဆိုင်ရာအမျိုးသမီးဟိုမုန်းများ နဲ့ လည်း အကျိအချွဲထုတ်လုပ်မှုဟာ ပတ်သက်ပါတယ် ။ ဥပမာအားဖြင့် အိစ်ထရိုဂျင်ဟိုမုန်း များ တဲ့ အချိန်မှာ အကျိအချွဲအရ

ည့်ကျဲသွားပါတယ်။ ဒါမှ လည်း သုတ်ပိုးဝင်ရောက်ဖို့ လွယ်ကူစေကာ သားအိမ် ထဲမှာ သားဥနဲ့ တွေ့ဆုံပြီး သန္ဓေရရှိစေမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

Darlene ရဲ့ သဘောထားမှတ်ချက်

သားအိမ်ခေါင်းဆိုတာ မွေးလမ်းကြောင်းရဲ့ အတွင်းထိပ်ဝနေရာဖြစ်ပြီး သားအိမ်ရဲ့ အောက်ခြေ နေရာလေးပါပဲ။ ရာသီလာတဲ့ အခါ သွေးစီးထွက်လာဖို့ နဲ့ ကလေးမွေးတဲ့ အချိန်မှာ က လေးထွက်လာဖို့ အလို အလျောက်ချဲ့နိုင်တဲ့ နေရာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

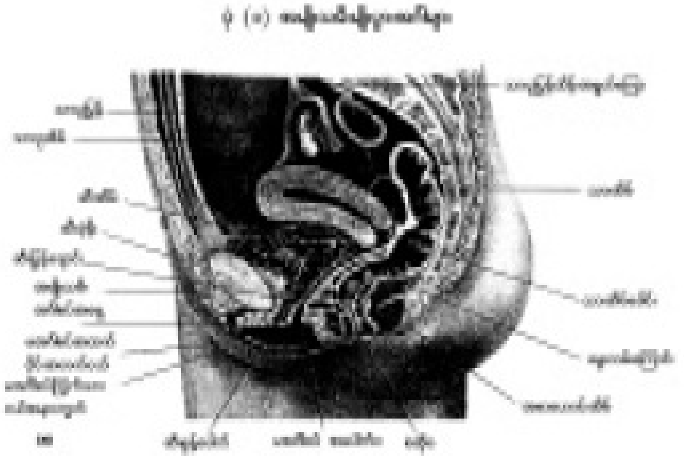

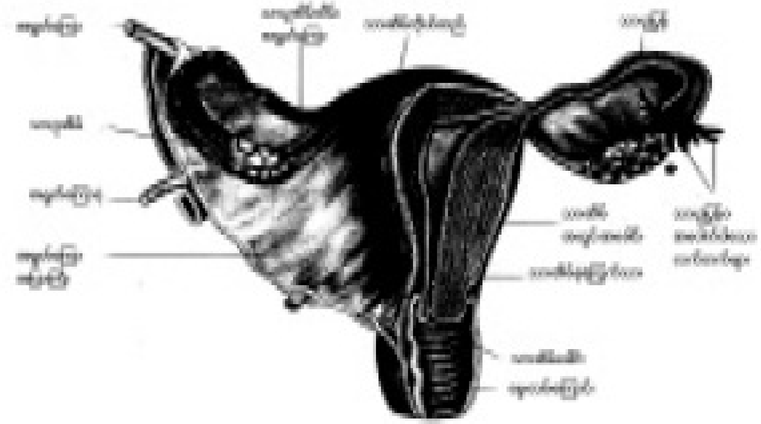

ပုံ(၂) သားအိမ်ခေါင်းပုံ

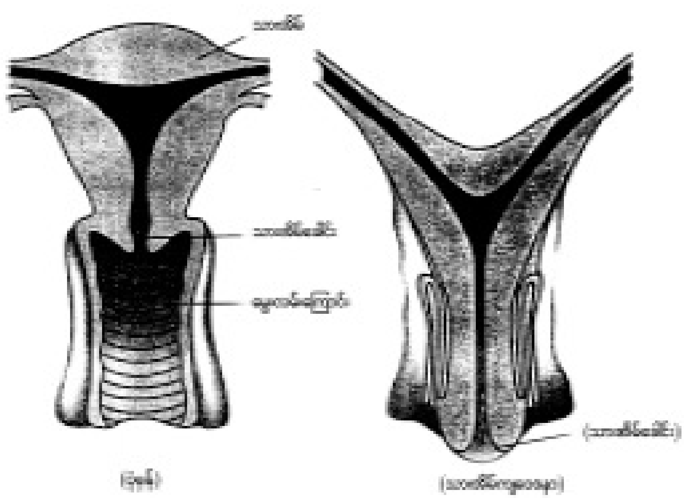

(၂) ကင်ဆာရောဂါဆိုတာ ဘာလဲ

ဘယ်နေရာမှာ ဖြစ်တဲ့ ကင်ဆာအကြောင်းကို မပြောခင် အရင်ဆုံးပြောချင်တာကတော့ ကင်ဆာဆို တာ ဘာလဲဆိုတာပါပဲ။

ကင်ဆာဆိုသည် မှာ

ကင်ဆာဆိုတာ ထိန်းချုပ်လို့ မရတော့အောင် ဆဲလ်များ ပွားများ ကြီးထွားလာခြင်းကိုခေါ်ပါတယ်။ ပုံမှန်ဆိုရင် ဆဲလ်တွေက သေတယ်၊ သေတဲ့ နေရာမှာ ဆဲလ်အသစ်တွေထပ်ကာထပ်ကာ အစားထိုးပြီး ကြီး ထွားလာတဲ့ သံသရာရှိပါတယ်။ မိခင်ဝမ်းဗိုက်ထဲမှာ သန္ဓေသားဘဝ၊ မွေးလာပြန်တော့ ဖဝါးလက်နှစ်လုံး၊ ပခုံးလက်နှစ်သစ်၊ အဲဒီလိုသေးသေး ကွေးကွေးကစ လိုက်တာ တဖြည်းဖြည်းကလေးငယ်ကနေ က လေးကြီး ဖြစ်လာခဲ့တာပဲ။ ဆဲလ်တွေအမြန်ကြီးထွား၊ အမြန်ပွား များ လာလို့ ပဲပေါ့။ နောက်ဆုံးတော့ ဒီပွားလာတဲ့ ဆဲလ ဆိုတာ ကိုယ့်အပိုင်း

နဲ့ ကိုယ့်တာဝန် သီးသန့်စီဆောင်ရွက် ရတယ်။ သွေးနီဥဆဲလ်ဟာ အောက်စီဂျင် ဓာတ်တွေကို သယ်ဖို့ ၊ အစာအိမ်လမ်းကြောင်းဆဲလ်ဟာ အစာစုပ်ယူ ဖို့ ၊ သားဥအိမ်ဆဲလ်ဟာ သားဥတွေအတွက် ဟိုမုန်းတွေ ထုတ်ဖို့ စသဖြင့်ပေါ့။ ဆဲလ်တွေထိခိုက်ဒဏ်ရာရတဲ့ အခါ၊ ဆဲလ်တွေသက်တမ်းရင့်လာတဲ့ အခါ သေဆုံးကြရ ပါတယ်။ ဒီလိုနည်းလမ်းနဲ့ ပဲ ခန္ဓာကိုယ်တွင်းအင်္ဂါများ ဟာ ပုံမှန်တာဝန်တွေထမ်းဆောင်ရင်း ကျန်းမာနေခဲ့ကြပါတယ်။

ဒီလိုဆဲလ်တွေ ပုံမှန်တည်ဆောက်ထုတ်လုပ် ပေးတဲ့ ကန့်သတ်ပုံစံကို (DNA- Deoxyribo Nucleic Acid) လို့ ခေါ်ပါတယ်။ အဲဒီ DNA ပုံမှန်မဟုတ်ဘဲ ချို့ယွင်းသွားတဲ့ အခါ ဆဲလ်တွေဟာ ကြီးချင်သလို ကြီး၊ ပွားချင်သလိုပွား ဖြစ်ကုန်ပါတယ်။ ပွားတာရပ်အောင် ခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ အချက်ပေး ထိန်းချုပ်စနစ်ဟာ မထိန်းချုပ် နိုင်တဲ့ အတွက် ဆဲလ်အတုံးအခဲကြီး ၊ အစိုင်အခဲကြီးဖြစ် လာခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအစိုင်အခဲကြီးကိုပဲ ကင်ဆာလို့ ခေါ် ဆိုကြပါတယ်။ အစပိုင်းမှာ တော့ မူလနေရာမှာ တင် အစိုင်အခဲအဖြစ်တည်ရှိနေခဲ့ပေမယ့် နောက်ကျတော့ ဆဲလ်အချို့ဟာ သွေးလှည့်ပတ်မှုစီးကြောင်းအတိုင်း လိုက်ပါသွားကာ ခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ အခြားအင်္ဂါအဖွဲ့ဆီကို ပျံ့နှံ့သွားပါတယ်။ ဥပမာ- သားဥအိမ်ဆဲလ်ဟာ မူရင်း သားဥအိမ်အတွင်းမှာ တင် မူလကရောဂါစတင်ခဲ့ပါ တယ်။ ပျံ့နှံ့သွားတဲ့ အခါ အဆုတ်ကိုရောက်ရှိသွားတဲ့ နမူနာမျိုးပေါ့။

ကင်ဆာမဟုတ်တဲ့ အရာများ

ကင်ဆာရောဂါဆိုတာ လူတစ်ဦးထံမှ တစ်ဦးထံ သို့ မကူးစက်တတ်ပါဘူး။ ဗိုင်းရပ်စ်ပိုး၊ ဘက်တီးရီးယား ပိုးတို့လို ရောဂါပိုးတွေကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ရောဂါလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ တစ်နည်းပြောရရင် ကင်ဆာရောဂါရှိ

သူ ထံမှ ကိုယ့်ဆီကို ကင်ဆာရောဂါကူးမလာနိုင်သလို ကိုယ့် ရဲ့ ကင်ဆာရောဂါကလည်း အနီးကပ်ဘယ်လိုနေနေ သူ တစ်ပါးကိုမကူးစေနိုင်ပါဘူး။ ကင်ဆာရောဂါနဲ့ ဆက် နွှယ်မှုရှိတဲ့ အစီရင်ခံအကြောင်းတွေ အများကြီး ရှိပါ တယ်။ အပိုင်း ၂ မှာ သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာနဲ့ ပတ် သက်ဆက်နွှယ်မှုရှိတဲ့ အန္တရာယ်များ အကြောင်းကို ဆွေးနွေးထားပါတယ်။ အရေးတကြီးထားပြီးပြောပြလို တာက ကင်ဆာရောဂါဆိုတာနဲ့ သေဒဏ်ချမှတ်လိုက် တာလို့ မသတ်မှတ်စေလိုတာပါပဲ။ လွန်ခဲ့တဲ့ ဆယ်စုနှစ်တွေတုန်းကတော့ ကင်ဆာရောဂါအများ စုအတွက် ထိရောက်သောကုထုံးနည်းများ ဆေးဝါးများ မရှိခဲ့ပါ ဘူး။ ဒါကြောင့် ကင်ဆာရောဂါဟာ ကုရာနတ္ထိ၊ ဆေး မရှိတဲ့ ရောဂါလို့ အမည်ဆိုးရှိထားခဲ့တာ အမှန်ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ခုအခါမှာ ကင်ဆာရောဂါအတွက် ဆေးဝါးတော်တော်များများ ရှိလာပါပြီ။ ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ရောဂါဆိုပေမယ့် လူအများ အသက်ရှင်နေထိုင်နိုင်ကြပြီဖြစ်သလို၊ အချို့ဆို ရောဂါလုံးဝပျောက်ကင်းသွားကြပါပြီ။ ကုထုံးအသစ်တွေ ပြုပြင်ပေါ်ထွက်လာခြင်း၊ ဆေးဝါးအသစ်တွေကလည်း ဆက်တိုက်ပေါ်ထွက်လာခြင်းတို့ ကြောင့် အလွန်ဆိုးဝါးတယ်လို့ သတ်မှတ်ခဲ့ကြတဲ့ ကင်ဆာအမျိုးအစားတွေတောင် ကုလို့ ရတဲ့ အထိ တိုးတက်လာပါပြီ။

ကင်ဆာရောဂါ ဘယ်လိုပျံ့နှံ့သလဲ

ပျံ့နှံ့ပုံနည်းလမ်း သုံးသွယ်ရှိပါတယ်။ ဘေးကပ်လျက်ရှိသောနေရာများ သို့ နယ်ချဲ့ ပျံ့နှံ့သွားခြင်းနည်းလမ်း၊ သွေးလည်ပတ်မှုမှ တစ်ဆင့် ပျံ့နှံ့သွားခြင်းနည်းလမ်းနှင့် ဆားငံရည် (Lymphatic Spread) မှ တစ်ဆင့် ပျံ့နှံ့သွားခြင်း စသည် တို့ ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘယ်နည်းလမ်း အားဖြင့် ကင်ဆာပျံ့နှံ့သွားလည်း ဆိုတာသိဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ ဘာလို့ လည်း ဆိုတော့ ပျံ့နှံ့ပုံကိုကြည့်ပြီး ဘယ်လို

နည်းနဲ့ ကုသင့်လဲ၊ ခွဲစိတ်ကုသနည်းမှာ ဘယ်နည်းကိုသုံးသင့်လဲ။ ဒါမှ မဟုတ် အခြားသောနည်းများ ဖြစ်တဲ့ ကင်ဆာဆေးသွင်းကုသခြင်း၊ ဘယ်နှကြိမ်လောက် ဆေးသွင်းကုသပေးဖို့ လိုမယ် စသဖြင့် ကုနည်းရွေးချယ်ရေးမှာ အရေးပါလို့ ပါပဲ။

(၃) ကင်ဆာရောဂါဟာ ကူးစက်တတ်ပါသလား။

ကင်ဆာရောဂါဟာ ကူးစက်တတ်တဲ့ ရောဂါမဟုတ်ပါဘူး။ သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာ ရောဂါဖြစ်ပွားမှုနဲ့ ဆက်စပ်တဲ့ အန္တရာယ်ပေးနိုင်သောအကြောင်းအချက်တွေ အများကြီး ရှိပါတယ်။ အရေးအကြီးဆုံးအချက်တစ်ချက်ကတော့ လိင်ဆက်ဆံရာမှ ကူးစက်တတ်တဲ့ (Human Papilloma virus -HPV) ဗိုင်းရပ်ပိုးဝင်ရောက်ခံရခြင်းနဲ့ ဆက်စပ်မှုရှိနေခြင်းပါပဲ။ ဒါကြောင့် သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာရောဂါကတော့ မကူးစက် နိုင်ပါဘူး။ ဒီရောဂါနဲ့ အဆက် အစပ်ရှိတဲ့ HPV ဗိုင်းရပ်စ်ပိုးကတော့ ကူးစက်နိုင်ပါတယ်။ ဗိုင်းရပ်စ်ပိုးရဲ့ ကိစ္စအပါအဝင် ဒီရောဂါနဲ့ ဆက်စပ်မှုရှိတဲ့ အကြောင်းအရာများကို ဒီစာအုပ်ရဲ့ နောက်ပိုင်းမှာ အသေးစိတ် ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါတယ်။

(၄) သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာရောဂါရှိမရှိ ဘယ်လိုရောဂါရှာဖွေပါသလဲ။

သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာရောဂါအဆင့် မရောက်ခင်ကတည်းကကို ကြိုတင်ခန့်မှန်း နိုင်တဲ့ (Papanicolaou - Pap Test) လို့ ခေါ်တဲ့ စမ်းသပ်စစ်ဆေးနည်းရှိလာတာ တော် တော်ကံကောင်းပါတယ်။ အမေရိကန်နိုင်ငံမှာ လေ့လာတွေ့ရှိချက်အရ ဒီနည်းပေါ်လာခြင်း ကြောင့် သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာရောဂါဖြင့် သေဆုံးမှုဟာ ၇၅ ရာခိုင်နှုန်းအထိတောင် လျော့ကျသွားစေခဲ့တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

(Pap Test) ကို ဘယ်လိုလုပ်သလဲဆိုတော့ ပထမဦးဆုံး မွေးလမ်းဝ အတွင်းသွင်းကာ အပြင်ကမြင်တွေ့နိုင်အောင် ချဲ့ပေးနိုင်တဲ့ ကိရိယာသွ င်းကာ သားအိမ်ခေါင်းကို လှမ်းကြည့် ရပါတယ်။ ပြီးရင် ဇွန်း ပြားပုံစံကိ ရိယာလေးကိုသုံး၍ သော်လည်းကောင်း၊ တို့ ဖတ်ဖြင့်တို့ ၍ သော်လည်း ကောင်း သားအိမ်ခေါင်းထံမှ နမူနာရယူပါတယ်။ နမူနာကို အနုကြည့်မှ န် ဘီလူးဖြင့်ကြည့်လို့ ရသော ဖန်ပြားချပ်ပေါ်မှာ တင်ပြီးတဲ့ နောက် ဓာ တ်ခွဲခန်းကို ပို့ရပါတယ်။ ပုံမှန်အားဖြင့် ဒီစစ်ဆေးမှုကို ကင်ဆာ ရောဂါ မဟုတ်သေးခင်မှာ တည်းက ရောဂါရှိမရှိ ရှာဖွေစစ်ဆေးကြည့်တဲ့ နည်း လို့ ဆိုပေမယ့် သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာဖြစ်နေပြီဆိုရင်လည်း ရောဂါကို ရှာဖွေတွေ့နိုင်တဲ့ နည်းတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။

အမေရိကန်ကောလိပ်၊ သားဖွားမီးယပ်ပညာရှင်များ ရဲ့ အဆိုအရ P ap Testကို လိင်ဆက်ဆံမှုစတင်ခဲ့တာကနေ သုံးနှစ်ပြည့်မြောက် တဲ့ အ ချိန်၊ သို့မဟုတ် အသက် ၂၁ နှစ်လောက်အရွယ်မှာ ပထမဆုံး စတင်လုပ် ဆောင်သင့်ပါတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အသက် ၃၀ ပတ်ဝန်းကျင်ရောက် လာရင် နှစ်စဉ်စမ်းသပ်သင့်ပါတယ်။ အသက် ၃၃ နှစ်အထိ နှစ်စဉ်စမ်း သပ်တဲ့ အဖြေမှာ ရောဂါမရှိဘူး ဆိုရင်တော့ နှစ်နှစ်၊ သုံးနှစ်ခြားတစ်ခါ စမ်းရပါ တယ်။ လတ်တလောတိုးတက်လာတဲ့ နည်းစနစ်ကတော့ Pap Test အပြင် HPV ဗိုင်းရပ်စ်ကို ပါစမ်းသပ်လာနိုင်ပါတယ်။ နည်းနှစ်နည်း လုံးရဲ့ အဖြေအရ ရောဂါမတွေ့ရှိဘူး ဆိုရင်တော့ သုံးနှစ်ခြားတစ်ခါ စမ်းသပ်ကြည့်နိုင်ပါတယ်။ ကင်ဆာကြောင့် မဟုတ်တဲ့ အခြား အကြော င်း တစ်ခုခုကြောင့် သားအိမ်ဖြတ်ထုတ်ထားတဲ့ အမျိုးသမီးဆိုရင် Pap Test လုပ်ဖို့ မလိုတော့ပါဘူး။

ခွင်းချက်အနေနဲ့ သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာရောဂါ၊ သို့မဟုတ် ရောဂါဖြစ်ဖို့ အလား အလာရှိတဲ့ ကျန်းမာရေးပြဿနာရှိသူများ ဒီအစီ

အစဉ်ထဲမှာ မပါဝင်ပါဘူး။ ဆိုလိုတာက HIV ဗိုင်းရပ်စ်လို့ ခေါ်တဲ့ ခုခံအားကျရောဂါ ဗိုင်းရပ်စ်ပိုးတွေ့ရှိထားသူအမျိုးသမီးများ ၊ ခုံခံအားဆိုင်ရာ ဆေးဝါးသုံးစွဲနေရသူများ ၊ အရင်ထဲကသားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာရောဂါရှိ ကြောင်း သိရှိပြီးသူများ စသည် ဖြင့်ပေါ့။

(၅) သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာပြဿနာ ဘယ်လောက်ကြီးမားပါသလဲ။ နိုင်ငံတကာအခြေအနေအရ ဘယ်လိုရှိသလဲ။

အမေရိကန်နိုင်ငံလေ့လာမှုအရ ကင်ဆာရောဂါဖြစ်နေတာထက် ကင်ဆာမဖြစ်ခင် ဆဲလ်ပုံစံပုံမှန်မဟုတ်တော့တာကို စတွေ့ရတဲ့ ရာနှုန်းကပိုများ ပါတယ်။ တစ်နှစ်မှာ အမျိုးသမီး သန်းငါးဆယ်ခန့် စမ်းသပ်စစ်ဆေးခံကြတဲ့ အနက် ၇ ရာခိုင်နှုန်းက ပုံမှန်နဲ့ သိပ်မတူလို့ ပြန်စစ်ဆေးရန် လိုအပ်သူ၊ တစ်သန်းခန့်က အပြောင်းအလဲအနည်းငယ် စတင်နေတာတွေ့ရှိရသူနဲ့ အမျိုးသမီး ငါးသိန်းလောက်မှာ တော့ အပြောင်းအလဲ သိသိ သာသာတွေ့ရှိရလို့ ထပ်မံ စစ်ဆေးဖို့ လိုအပ်သူများ ဖြစ်ကြတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ခန့်မှန်း ခြေအားဖြင့် တစ်နှစ်ကို သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာလူနာ ၁၁,၀၀၀ ခန့် ရှိပြီး ၃,၅၀၀ ကျော်ခန့် သေဆုံးကြပါတယ်။ တစ်နှစ်ကို သေဆုံးမှုနှုန်း ၄ ရာခိုင်နှုန်းလောက် လျော့နည်း လာပါတယ်။

နိုင်ငံတကာအခြေအနေပြောရရင်တော့ သိပ်အားရစရာ မရှိသေးပါဘူး။ သားအိမ် ခေါင်းကင်ဆာလူနာ ၈၃ ရာခိုင်နှုန်းလောက်ဟာ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတွေမှာ နေထိုင်ကြသူတွေ ပါပဲ။ တစ်ကမ္ဘာလုံးမှာ သားအိမ်ခေါင်းကင်ဆာရှိသူပေါင်း ၅၁၀,၀၀၀ အနက် ၂၈၀,၀၀၀ သေဆုံးကြပါတယ်။ အဖြစ်အများ ဆုံးဒေသတွေကတော့ အာဖရိကတိုက်နဲ့ အာရှတိုက်တောင်ပိုင်း၊ အလယ်ပိုင်းနဲ့ အရှေ့ပိုင်းဒေသတွေပါပဲ။ ကင်ဆာကာကွယ်ရေး အစီအစဉ်တွေ လိုအပ်နေကြတဲ့ အတွက် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတွေမှာ ဒီ

ရောဂါရဲ့ အန္တရာယ် ကြီးမားနေရတာ ဖြစ်ပါတယ်။

သားအိမ်ခေါင်း (Cervix) ဆိုတာ

လက်တင်စကားဖြစ်ပါတယ်။ လည်ပင်း လို့ အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။ သားအိမ်ရဲ့ အောက်ဆုံးအပိုင်းဖြစ်ပြီး မွေးလမ်း ကြောင်းထဲ ထိုးဝင်နေပါတယ်။

မွေးလမ်းကြောင်း

အမျိုးသမီးမျိုးပွားအင်္ဂါအဖွဲ့ရဲ့ အစိတ် အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး သားအိမ်နဲ့ မိန်းမ ကိုယ်အင်္ဂါတို့ ကို ဆက်သွယ်ပေးထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။

သားအိမ်ခေါင်းအပြင်အပေါက် (External OS)

သားအိမ်ရဲ့ အောက်ဆုံးအခြေပိုင်း ဖြစ်တဲ့ သားအိမ်ခေါင်းရဲ့ မွေးလမ်းကြောင်း နဲ့ ဆက်သွယ်တဲ့ အပေါက်ဝ ဖြစ်ပါတယ်။

သားအိမ်ခေါင်းအတွင်းအပေါက် (Internal OS)

သားအိမ်အတွင်းအခေါင်းထဲကိုဝင် ရောက်ရန်အတွက် သားအိမ်ခေါင်း အပြင်အပေါက်မှ တစ်ဆင့် သားအိမ်ခေါင်းပြွန်ကိုဖြတ်ပြီးတဲ့ နောက် ဖြတ် သန်းရတဲ့ အပေါက်ကို သားအိမ်ခေါင်း အတွင်းအပေါက် (Internal OS) လို့ ခေါ်ပါတယ်။ တကယ်တော့ သားအိမ်ခေါင်းဆိုတာ သားအိမ်အတွင်းနဲ့ သားအိမ်ပြင်ပကို ဆက်သွယ်ပေးတဲ့ လမ်းကြောင်းအဖြစ် တာဝန်ယူတဲ့ အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းဖြစ်ပါ တယ်။

သားအိမ်

ကိုယ်ဝန်ဆောင်စဉ်တစ်လျှောက်လုံးမှာ သန္ဓေသားကို ထိန်းသိမ်းပေးထားတဲ့ မျိုးပွားအင်္ဂါတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။

သွေးဆုံးခြင်း

အမျိုးသမီးတိုင်းတွေ့ကြုံရတဲ့ ရာသီ သွေးဆင်းခြင်းကိစ္စ ပြီးဆုံးခြင်းကို ခေါ်ဆို ပါတယ်။

သားအိမ်ခေါင်းပြွန်
သားအိမ်နဲ့ မွေးလမ်းကြောင်းအကြားမှာ ဆက်သွယ်ပေးတဲ့ လမ်းကြောင်းဖြစ်ပြီး (Cervical Canal) လို့ လည်း ခေါ် သလို (Endocervical Canal) လို့ လည်း ခေါ်ပါတယ်။

အိစ်ထရိုဂျင်
သားဥအိမ်မှ အဓိကထုတ်လုပ်သော စတီးရွိုက်ဟိုမုန်း ဖြစ်ပါတယ်။ အမျိုးသမီးဟိုမုန်းပင်မ ဖြစ်ပါတယ်။ ကင်ဆာရောဂါဆိုတာ ဆဲလ်ပွားမှုကို ပုံမှန်ဖြစ်အောင် မထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်း ကြောင့် ဖြစ်လာတဲ့ ရောဂါပါ။

ကင်ဆာ
ဆဲလ်ပွားမှုကိုပုံမှန်ဖြစ်အောင် မထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်းကြောင့် ပုံမှန်ကျန်းမာနေတဲ့ တစ်ရှူးများ ပျက်စီးသွားရတာဖြစ်ပါတယ်။

ခွဲခြားကွဲပြားမှုဖြစ်စဉ်
(Differentiation)

ဆဲလ်တစ်ခု၏ သတ်သတ်မှတ်မှတ် တာဝန်ကွဲကွဲပြားပြား ဖြစ်လာစေသော ဖြစ်စဉ်ကို ခေါ်ပါသည် ။ ဥပမာ-သားဥ အိမ်ဆဲလ်သည် သားဥအိမ်ဆိုင်ရာ တာဝန်ကိုသာ သတ်သတ်မှတ်မှတ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရသော ဇီဝဖြစ်စဉ် ကို ဆိုလိုပါသည် ။

Apoptosis
ဆဲလ်အို၊ ဆဲလ်ဟောင်းများ သေပျက် ခြင်းစနစ် ဖြစ်ပါတယ်။

DNA (Deoxyribonucleic Acid)

ဆဲလ်များ တည်ဆောက်ပေးရာပုံစံကို ဆိုလိုပါသည် ။

ဆားငံရည်အဖွဲ့အစည်း

(Lymphatic System)

ဆားငံရည်စီးကြောင်းတစ်လျှောက်မှာ ရှိတဲ့ အကြောများ ၊ အဖုများအားလုံးကို ဆားငံရည်အဖွဲ့အစည်းလို့ တစ်ပေါင်းတစ်စည်းခေါ်ဆိုတာဖြစ်ပါတယ်။ ခန္ဓာ ကိုယ်ရဲ့ ခုခံအားကို အဓိကတာဝန်ယူ ထမ်းဆောင် ရပါတယ်။

Human Papillomavirus - HPV

မျိုးပွားလမ်းကြောင်းဆိုင်ရာရောဂါကိုပေး တဲ့ ဗိုင်းရပ်စ်ပိုးတစ်မျိုးရဲ့ အမည်ဖြစ်ပါ တယ်။ သားအိမ်ခေါင်းဆဲလ်ပုံမှန် မဟုတ် သည့် ရောဂါ၊ သားအိမ်ခေါင်း ကင်ဆာ ရောဂါ စသည့် ရောဂါများ ရှိသော လူနာအများ စုထဲမှာ ဒီဗိုင်းရပ်စ်ပိုးကို တွေ့ရ တတ်ပါတယ်။